

پرسش ۴۱: معنای سخن موسی (ع) در سوره‌ی شعرا: (فَعَلَّتْهَا إِذَا وَأَنَا مِنَ الضَّالِّينَ).

سؤال / ۴۱: في إجابة سؤال سابق ([141]) قلت: إن موسى (ع) لم يعتذر عن قتل القبطي بأنه من عمل الشيطان بل إنه تعمد قتل القبطي وإن هذا العمل صحيحاً، فإذا كان قتل موسى (ع) للقبطي صحيحاً، فما معنى قوله في سورة الشعراء: (قَالَ فَعَلَّتْهَا إِذَا وَأَنَا مِنَ الضَّالِّينَ) ([142]) ؟

پرسش ۴۱: در پاسخ پیشین فرمودید: ([143]) موسی (ع) از این بابت که کشتن قبطی کاری شیطانی بوده است عذر نخواست بلکه وی تعمداً قبطی را کشت و این عملی صحیح بوده است. اگر قتل قبطی به دست موسی (ع) کاری صحیح بوده است، پس این سخن او در سوره‌ی شعرا که گفت: (گفت: آن وقت که چنان کردم، از خطاکاران بودم) ([144]).

الجواب: موسی (ع) لم يقصد بالضلال هنا هو الانحراف عن الصراط المستقيم بسبب عملية قتل القبطي، بل إن الضلال الذي أراده موسى (ع) هو ضلال ذو بعدين:

پاسخ: در این جا مقصود موسی (ع) از گمراهی، انحراف از صراط مستقیم به دلیل عمل قتل قبطی نبوده بلکه آن گمراهی که موسی (ع) قصد بیان کردنش را داشته است، دارای دو بعد می باشد:

الأول: هو أن موسى (ع) يرى نفسه ضالاً بسبب وجوده في قصر فرعون الطاغية الظالم، ولهذا قال في سورة القصص ([145]) ما معناه: ربِّ بما أنعمت علي فلن أكن ظهيراً لظالم ولو بتكثير سواده ببقائي في قصره، وموازرتة بالسكوت على ظلمه. مع أنّ وجود موسى (ع) ابتداءً في قصر فرعون (لعنه الله) لم يكن بيد موسى (ع)، ولكن استمرار موسى (ع) بالبقاء في قصر فرعون أمر بيد موسى

(ع)، وكان يجب أن يتخذ في النهاية هذا القرار بمغادرة قصر الطاغية، والبراءة منه (لعنه الله).

بُعد نخست: موسی(ع) خودش را بابت باقی ماندنش در کاخ فرعونِ طاغوتِ ظالم، گمراه می‌دید و به همین دلیل در سوره‌ی قصص سخنی به این معنا گفت ([146]) که خدایا به پاس نعمتی که به من عطا فرمودی، هرگز پشتیبان و حامی گنهکاران نخواهم بود، هرچند با بودنم در قصر باعث شوم که سیاهی لشکر فرعون زیاد شود و با سکوت بر ستمگری، با او همکاری کرده باشم. با وجود این که بودن موسی (ع) در کاخ فرعون لعنت الله از ابتدا به دست موسی(ع) نبود ولی باقی ماندن حضور او در قصر فرعون به اختیار و اراده‌ی او بود و موسی(ع) می‌بایست در نهایت، تصمیم می‌گرفت که قصر فرعون را ترک گوید و از او لعنت الله برائت جوید.

والبعد الثاني: هو أن موسى (ع) أراد أن يقول لفرعون إني قتلت القبطي الظالم، وهو من شرطة فرعون (لعنه الله) وأنا على حق، وقتله كان حقاً، ولكنك كنت ترى أنني من الضالين، أي إن موسى (ع) أراد أن يقول إني من الضالين عندك يا فرعون لا أنني من الضالين بالحقيقة، بل أنا من المهتدين. ولهذا فررت منك ومن ظلمك فكافئني الله سبحانه، (فَفَرَرْتُ مِنْكُمْ لَمَّا خِفْتُكُمْ فَوَهَبَ لِي رَبِّي حُكْمًا وَجَعَلَنِي مِنَ الْمُرْسَلِينَ) ([147]).

بعد دوم: موسی(ع) می‌خواست به فرعون بگوید من قبطی ظالم را کشتم در حالی که او از پلیس‌های فرعون لعنت الله بود و من بر حق هستم و کشتن او حق بود ولی تو مرا از گمراهان می‌دید؛ به عبارت دیگر موسی (ع) می‌خواست به فرعون نشان دهد که من در نظر تو از گمراهان هستم نه این که در حقیقت گمراه باشم، و حتی من در زمره‌ی هدایت شدگان می‌باشم و به همین دلیل از تو و ستم

تو گریختم و خداوند مرا پاداش داد: (و چون از شما ترسیدم، گریختم؛ ولی پروردگار من به من نبوت داد و مرا در شمار فرستادگان آورد)([148]).

[141] - تحت رقم (22) في الجزء الاول من المتشابهات.

[142] - الشعراء : 20.

[143] - متشابهات: جلد 1 پرسش 22.

[144] - شعرا: 20.

[145] - الآية : 17، وهي قوله تعالى : (قَالَ رَبِّ بِمَا أَنْعَمْتَ عَلَيَّ فَلَنْ أَكُونَ ظَهِيرًا لِلْمُجْرِمِينَ).

[146] - آیهی 17: (قَالَ رَبِّ بِمَا أَنْعَمْتَ عَلَيَّ فَلَنْ أَكُونَ ظَهِيرًا لِلْمُجْرِمِينَ) (گفت: ای پروردگار من، به پاس نعمتی

که بر من عطا کردی هرگز پشتیبان گنهکاران نخواهم شد).

[147] - الشعراء : 21.

[148] - شعرا: 21.